

สมาพันธ์นักหนังสือพิมพ์แห่งประเทศไทยกับการยกเลิกคำสั่ง
คณะปฏิรูปการปกครองแผ่นดิน ฉบับที่ 42

นางสาวปวิษฐา กานนท์รังษี

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญารัฐศาสตรมหาบัณฑิต

ภาควิชาการปกครอง

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2537

ISBN 974-583-876-4

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

I 15229002

CONFEDERATION OF THAI JOURNALISTS AND THE OBLIGATION
OF DECREE 42

Miss Pawichaya Kanonrungee

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Arts

Department of Government

Graduate School

Chulalongkorn University

1994

ISBN 974-583-876-4

หัวข้อวิทยานิพนธ์

สัมพันธภาพหนังสือพิมพ์แห่งประเทศไทยกับการยกเลิกคำสั่ง
คณะปฏิรูปการปกครองแผ่นดิน ฉบับที่ 42

โดย

นางสาวปวีชญา กานนท์รังษี

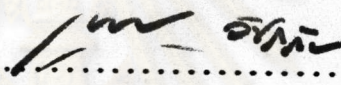
ภาควิชา

การปกครอง

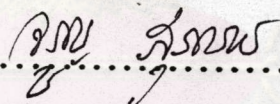
อาจารย์ที่ปรึกษา

รองศาสตราจารย์ ดร.ปรีชา หงษ์ไกรเลิศ

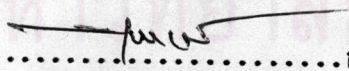
บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรบัณฑิต

.....คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ศาสตราจารย์ ดร.ถาวร วิศราภิช)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....ประธานกรรมการ
(ศาสตราจารย์ จรุณ สุภาพ)

.....อาจารย์ที่ปรึกษา
(รองศาสตราจารย์ ดร.ปรีชา หงษ์ไกรเลิศ)

.....กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.วิทสา สุจิตธนาธิกษ์)

พิมพ์ต้นฉบับหลักโดยมหาวิทยาลัยราชภัฏวชิรเวศน์ในกรอบสี่เหลี่ยมที่ขอบแผ่นเดียว

ปวีณา กานนท์รังษี : สมาพันธ์นักหนังสือพิมพ์แห่งประเทศไทยกับการยกเลิกคำสั่ง
คณะกรรมการปกครองแผ่นดินฉบับที่ 42 (CONFEDERATION OF THAI JOURNALISTS
AND THE OBLIGATION OF DECREE 42) อ. ที่ปรึกษา : รศ.ดร.ปรีชา หงษ์ไกรเลิศ,
252 หน้า. ISBN 974-583-876-4

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาถึงแนวทางและวิธีการต่อสู้ของหนังสือพิมพ์ ที่มีผลทำให้เกิดการยกเลิกคำสั่งคณะกรรมการปกครองแผ่นดินฉบับที่ 42 รวมทั้งศึกษาทางด้านสภาพแวดล้อมทางการเมือง เศรษฐกิจและสังคม ในแต่ละช่วงสมัยที่มีการใช้คำสั่งคณะกรรมการปกครองแผ่นดินฉบับที่ 42 ด้วย เพื่อที่จะรู้ว่าสภาพแวดล้อมต่าง ๆ ทั้ง 3 ด้าน มีผลที่เอื้อต่อการยกเลิกคำสั่งคณะกรรมการปกครองแผ่นดินฉบับที่ 42

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยที่ใช้แนวทางวิจัยเชิงคุณภาพ โดยการศึกษาจากเนื้อหาข่าว บทความ และข้อมูลต่าง ๆ ที่เสนอโดยหนังสือพิมพ์และวิจัยเอกสารเป็นหลัก อันประกอบด้วย หนังสือ บทความ และเอกสารสิ่งพิมพ์ต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการเรียกร้องให้มีการยกเลิกคำสั่งคณะกรรมการปกครองแผ่นดินฉบับที่ 42 นอกจากนี้ยังใช้ข้อมูลที่มาจากการสัมภาษณ์บุคคลและกลุ่มบุคคลที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับเหตุการณ์ครั้งนี้

ผลการวิจัยพบว่า สมาพันธ์นักหนังสือพิมพ์แห่งประเทศไทยได้ใช้แนวทางและวิธีการต่อสู้ โดยการผลักดัน เรียกร้องและยื่นคำแถลงการณ์ร่วมต่าง ๆ รวมทั้งได้รับการสนับสนุนจากนักหนังสือพิมพ์ต่างประเทศ และได้รับความร่วมมือจากกลุ่มบุคคลต่าง ๆ หลายกลุ่ม เช่น กลุ่มนักวิชาการ, กลุ่มนักกฎหมาย, กลุ่มของประชาชน ฯลฯ นอกจากนี้พรรคการเมืองและพรรคฝ่ายค้านในสมัยของพลเอกชาติชาย ชุณหะวัณ เป็นนายกรัฐมนตรียังได้ร่วมให้การสนับสนุนเป็นผลให้เกิดการยกเลิกคำสั่งคณะกรรมการปกครองแผ่นดินฉบับที่ 42 สำเร็จลงในวันที่ 18 พฤศจิกายน 2533 อีกทั้งสภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจที่เจริญเติบโตอย่างมากในยุคของพลเอกชาติชาย ชุณหะวัณ ได้ส่งผลให้เกิดการยกเลิกคำสั่งคณะกรรมการปกครองแผ่นดินฉบับที่ 42 ด้วย

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาควิชา การปกครอง
สาขาวิชา การปกครอง
ปีการศึกษา 2536

ลายมือชื่อนิสิต
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

C530139 : MAJOR GOVERNMENT

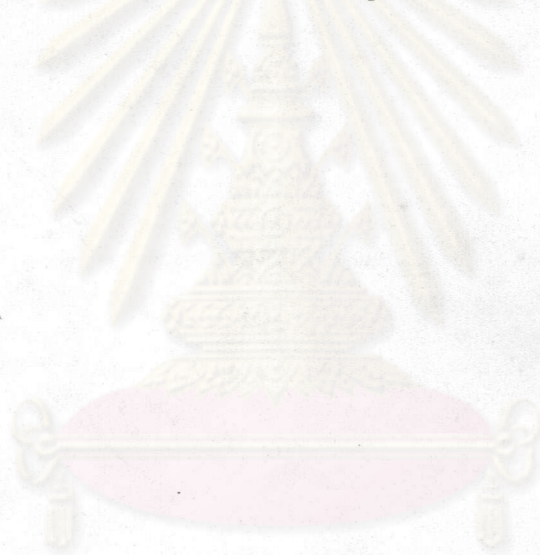
KEY WORD: CONFEDERATION OF THAI JOURNALISTS/DECREE 42

PAWICHAYA KANONRUNGSEE : CONFEDERATION OF THAI JOURNALISTS AND
THE OBLIGATION OF DECREE 42. THESIS ADVISOR : ASSOC. PROF.
PREECHA HONGKRILERT, Ph.D. 252 pp. ISBN 974-583-876-4

This is a study of tactics adopted by the Thai press in their attempt to abolish the Decree 42 imposed by the National Reform Council. The study describes surrounding situation of each period leading to the obligation.

As a qualitative research, it makes use of content analysis of information gathered plus interview of key persons or groups of person.

The Confederation of Thai Journalists is successful in its campaign against the Decree 42 soliciting support from various groups such as academics, lawyers, popular groups as well as gaining support from overseas press. All political parties in the Chatchai administration support the campaign leading to the obligation of the Decree 42 on 18 November 1990.

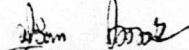

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาควิชา..... การปกครอง.....

สาขาวิชา..... การปกครอง.....

ปีการศึกษา..... 2536.....

ลายมือชื่อนิติ..... .....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา..... .....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงไปได้ด้วยความช่วยเหลืออย่างดียิ่งของรองศาสตราจารย์ ดร.ปรีชา หงษ์ไกรเลิศ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ซึ่งท่านได้ให้คำแนะนำและข้อคิดเห็นต่าง ๆ ของการวิจัยมาด้วยดีตลอด ประกอบกับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เคยเป็นส่วนหนึ่งของรายงานวิชาพรรคการเมืองและกลุ่มผลประโยชน์ ซึ่งท่านอาจารย์ปรีชา ได้เป็นผู้สอน ข้าพเจ้าจึงได้นำมาสานต่อทำเป็นวิทยานิพนธ์ รวมทั้งคณาจารย์ท่านอื่น ๆ ที่ได้ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ จนทำให้ข้าพเจ้าประสบความสำเร็จในการศึกษาระดับปริญญาโทมาบัดนี้

ตลอดระยะเวลาของการศึกษาระดับปริญญาโทมาบัดนี้ บุคคลที่ข้าพเจ้าจะมีวันลืมพระคุณเลย คือ คุณเชิงชาญ จงสมชัย บุคคลที่เป็นทั้งเพื่อนและพี่ในรุ่น C5 และคุณสันติ จีระพันธ์ พี่ในรุ่น C4 ที่ให้ความช่วยเหลือในเรื่องของการศึกษา ไม่ว่าจะเป็นการทำรายงาน สุ่มจดงาน การสอบ รวมทั้งวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ที่คุณเชิงชาญเป็นผู้คอยกระตุ้นให้ข้าพเจ้ารีบเสนอโครงร่างวิทยานิพนธ์ ข้าพเจ้าขอกราบขอบพระคุณมา ณ ที่นี้ด้วย รวมทั้งเพื่อน ๆ และพี่ ๆ ในรุ่น C5 ทุกคน ที่คอยช่วยเหลือในเรื่องการศึกษากันมาโดยตลอด

นอกจากนี้ก็ต้องขอขอบคุณผู้ให้บริการข้อมูลไม่ว่าจะเป็น บรรณารักษ์หอจดหมายเหตุแห่งชาติ หอสมุดแห่งชาติ หอสมุดคณะรัฐศาสตร์ หอสมุดมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ รวมทั้งหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับวิชาชีพหนังสือพิมพ์ อันได้แก่ สมาคมหนังสือพิมพ์แห่งประเทศไทย สมาพันธ์นักหนังสือพิมพ์แห่งประเทศไทย ศูนย์ข้อมูลมติชน และหน่วยงานของรัฐบาลเช่น กรมตำรวจ รัฐสภา และ BOI เป็นต้น

ท้ายนี้ ข้าพเจ้าใคร่ขอกราบขอบพระคุณ บิดา มารดา ซึ่งสนับสนุนในด้านการเงินและในทุก ๆ ด้าน แก่ข้าพเจ้าเสมอมา จนสำเร็จการศึกษาในครั้งนี้

ปวิษฐา กานนท์รังษี

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
บทที่	
1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของเรื่อง.....	1
วัตถุประสงค์ของการศึกษา.....	14
สมมติฐานการศึกษา.....	14
นิยามศัพท์ที่ใช้ในการศึกษา.....	15
ขอบเขตของการศึกษา.....	15
วิธีการศึกษา.....	16
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	17
การเสนอเนื้อหา.....	17
2 ทฤษฎีและแนวความคิดที่เกี่ยวข้อง.....	19
ทฤษฎีและแนวความคิดเกี่ยวกับกลุ่มผลประโยชน์.....	19
ทฤษฎีและแนวความคิดเกี่ยวกับทฤษฎีระบบ.....	29
ทฤษฎีและแนวความคิดเกี่ยวกับปรัชญาว่าด้วยสิทธิ	
เสรีภาพของหนังสือพิมพ์.....	35

สารบัญ (ต่อ)

บทที่		หน้า
3	คำสั่งคณะกรรมการปกครองแผ่นดินฉบับที่ 42 กับสภาพแวดล้อม ทางการเมือง เศรษฐกิจ และสังคมของรัฐบาลสมัยต่าง ๆ.....	53
	ประกาศคณะปฏิวัติฉบับที่ 17.....	54
	คำสั่งคณะกรรมการปกครองแผ่นดินฉบับที่ 5.....	67
	คำสั่งคณะกรรมการปกครองแผ่นดินฉบับที่ 10.....	69
	คำสั่งคณะกรรมการปกครองแผ่นดินฉบับที่ 20.....	70
	คำสั่งคณะกรรมการปกครองแผ่นดินฉบับที่ 36.....	72
	คำสั่งคณะกรรมการปกครองแผ่นดินฉบับที่ 42.....	74
	สภาพการเมือง เศรษฐกิจ และสังคมสมัย นายธานินทร์ กรัยวิเชียร.....	82
	สภาพการเมือง เศรษฐกิจ และสังคมสมัย พลเอกเกรียงศักดิ์ ชมะนันทน์.....	90
	สภาพการเมือง เศรษฐกิจ และสังคมสมัย พลเอกเปรม ติณสูลานนท์.....	97
	สภาพการเมือง เศรษฐกิจ และสังคมสมัย พลเอกชาติชาย ชุณหะวัณ.....	110
4	บทบาทของสมาพันธ์นักหนังสือพิมพ์แห่งประเทศไทยกับ การยกเลิกคำสั่งคณะกรรมการปกครองแผ่นดิน ฉบับที่ 42.....	113
	การควบคุมหนังสือพิมพ์โดยคำสั่งคณะกรรมการปกครองแผ่นดิน ฉบับที่ 42 ในยุคของรัฐบาลนายธานินทร์ กรัยวิเชียร.....	118
	การเรียกร้องให้ยกเลิกคำสั่งคณะกรรมการปกครองแผ่นดิน ฉบับที่ 42 ในสมัยรัฐบาลพลเอกเกรียงศักดิ์ ชมะนันทน์.....	140

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
การควบคุมหนังสือพิมพ์โดยคำสั่งคณะกรรมการปกครองแผ่นดิน ฉบับที่ 42 ในยุคของรัฐบาลพลเอกเกรียงศักดิ์ ชมะนันทน์.....	144
การเรียกร้องให้ยกเลิกคำสั่งคณะกรรมการปกครองแผ่นดิน ฉบับที่ 42 ในสมัยรัฐบาลพลเอกเปรม ติณสูลานนท์.....	149
การควบคุมหนังสือพิมพ์โดยคำสั่งคณะกรรมการปกครองแผ่นดิน ฉบับที่ 42 ในสมัยรัฐบาลพลเอกเปรม ติณสูลานนท์.....	155
การเรียกร้องให้ยกเลิกคำสั่งคณะกรรมการปกครองแผ่นดิน ฉบับที่ 42 ในสมัยรัฐบาลพลเอกชาติชาย ชุณหะวัณ.....	173
การควบคุมหนังสือพิมพ์โดยคำสั่งคณะกรรมการปกครองแผ่นดิน ฉบับที่ 42 ในสมัยรัฐบาลพลเอกชาติชาย ชุณหะวัณ.....	191
นันทาทิศนะกับคำสั่งคณะกรรมการปกครองแผ่นดิน ฉบับที่ 42....	206
5 การวิเคราะห์ข้อมูลและผลการวิเคราะห์.....	211
กระบวนการต่อสู้ของสมาพันธ์นักหนังสือพิมพ์แห่งประเทศไทย....	214
ผลการวิเคราะห์.....	224
6 บทสรุปและการเสนอแนะ.....	241
รายการอ้างอิง.....	247
ประวัติผู้เขียน.....	252